

Vlaams
Parlement

vergadering **C117 – CUL10**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 27 januari 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het steunbeleid aan strips - 920 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de brief van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek - 924 (2010-2011)	9
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het schrappen van federale middelen voor lokale participatie - 942 (2010-2011)	14

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het steunbeleid aan strips - 920 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Minister, voorzitter, collega, ik ben afgezakt naar deze eerbiedwaardige commissie om u over het stripbeleid, of meer bepaald het beleid voor strips, te ondervragen. Ik heb u daarover al enkele schriftelijke vragen gesteld. Er wordt in Vlaanderen een serieus beleid gevoerd. Vlaanderen verschaft steun aan stripauteurs. Dat de Vlaamse strip er kwalitatief en qua internationaal prestige stevig op vooruitgegaan is, zal daar ook wel mee te maken hebben.

Het belangrijkste instrument voor het uittekenen van dit stripbeleid is het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL), dat een aantal ondersteuningsmaatregelen voorziet. Stripauteurs kunnen op verschillende manieren een beroep doen op de subsidiekanalen van het VFL. Er zijn werkbeurzen, productiebeurzen en vertaalbeurzen. Ik focus mij met deze vraag op de werkbeurzen, die de grootste uitgavenpost vormen. Sinds 2003 kent het VFL deze individuele beurzen toe. De Adviescommissie Strips spreekt zich uit over de artistieke waarde van een voorgesteld beeldverhaalproject en het vernieuwende karakter ervan. Als deze – uiteraard subjectieve, want dat is ze altijd – beoordeling positief uitvalt, krijgt de auteur een werkbeurs toegekend. Dat kan gaan tot 13.500 euro, maar doorgaans bedraagt die 4000 tot 6000 euro.

Dat zijn geen enorme bedragen, dat geef ik toe. Maar sommige auteurs lijken een abonnement te bezitten op die beurzen. Eén auteur – ik ga geen namen noemen –, ontving sinds de invoering van het beurssysteem in 2003 elk jaar op rij een beurs. Op 2003 en 2010 na was dat elk jaar een beurs van meer dan 10.000 euro, hoger dan het gemiddelde dus. Ik heb uitgerekend dat die auteur op 7 jaar tijd bijna 90.000 euro aan belastinggeld heeft ontvangen. Een andere auteur krijgt al 7 jaar onafgebroken stevige subsidies, terwijl anderen slechts één of maximaal twee keer op die subsidieboot zijn kunnen springen.

Ik spreek me niet uit over de kwaliteit of het vernieuwende karakter van het werk van deze auteurs. Smaken, kleuren en voorkeuren verschillen nog wel eens. De Adviescommissie werd door de Vlaamse overheid gemandateerd om die knoop door te hakken. Wie ben ik om dat in vraag te stellen? Waar ik wel vragen bij heb, is het feit dat bepaalde auteurs zeven jaar op rij erg stevige werkbeurzen binnenhalen.

Het VFL beklemtoonde in zijn antwoord op mijn eerste schriftelijke vraag dat de werkbeurzen dienden om beginnende en experimentele auteurs een kans te geven op een moeilijke markt. Als iemand zeven jaar op rij een beurs krijgt, is dat dan nog een beginnend of experimenteel auteur? Dat begint toch op structurele steun te lijken. De bewuste auteur die zeven jaarbeurzen op rij ontving, publiceerde in die periode vier albums van zijn bekendste reeks, plus nog enkele andere albums. Dan is het toch logisch dat ofwel wordt geconcludeerd dat de auteur in kwestie voldoende is doorgebroken, als die keer op keer met vervolgverhalen komt, om niet meer als beginnend of experimenteel door het leven te gaan. Ofwel kan het omgekeerde waar zijn: als na zeven jaar zijn werk nog steeds zichzelf niet bedruipt, moet er worden geconcludeerd dat er geen publiek voor bestaat en het dus weinig zin heeft om er belastinggeld aan te besteden.

Dat lijkt het grootste probleem te zijn van deze werkbeurzen: er is schijnbaar geen punt waarop een definitieve evaluatie wordt gemaakt van de levensvatbaarheid van het gesteunde project. Men spreekt van een marktcorrigerend steunbeleid, dat moet toestaan dat jonge auteurs hun kans krijgen of dat experimenteel werk toch tot bij het publiek geraakt. Maar tenzij het de bedoeling is dat bepaalde auteurs hun hele productieve leven lang van werkbeurzen blijven genieten, moet het steunbeleid er toch op gericht zijn om de auteur de moeilijke introductieperiode te laten overbruggen, zodat hij na een bepaald punt op eigen

benen kan staan. En indien dat niet lukt, moet toch iemand kunnen concluderen dat er geen enkele levensvatbaarheid in het project zit en er dus geen belastinggeld meer in moet worden geïnvesteerd.

Zo kom ik bij een tweede pijnpunt. Ik heb tot twee keer toe bij u geïnformeerd naar verkoopcijfers van de albums die gemaakt zijn met werkbeurzen, productiesteun of vertaalsteun. Tot twee keer toe werd mij verteld dat deze cijfers niet worden bijgehouden. Het argument van het VFL was steeds dat dit niet relevant was, aangezien alleen de door de Adviescommissie beoordeelde kwaliteit een factor was om beurzen toe te kennen. Ik stel mij daar vragen bij.

Deze regering huldigt consequent het principe meten is weten. Dat is een ijzeren bestuurswet: wie een beleid wil voeren, moet de cijfers kennen. Hoe kun je weten welke effecten je beleid heeft als je ze niet opmeet? Waarom zou dit voor het stripbeleid anders moeten zijn? Volgens mij is het gemakkelijk om die gegevens te verzamelen. Misschien wil men ze niet kennen. Dat vind ik dan bedroevend. Hoe kan het VFL achterhalen of een auteur ooit op eigen benen en zonder steun zijn werk zal kunnen publiceren? Men kent de levensvatbaarheid niet van de gesteunde projecten, en blijkbaar wil men die ook niet kennen.

De Vlaamse Regering kiest ervoor om zelf op de stripmarkt mee te spelen en daar een marktcorrigerend beleid te voeren door met belastinggeld bepaalde auteurs te steunen die anders geen kans zouden krijgen. Dat vind ik lovenswaardig. Dat is een legitieme beleidskeuze. Maar de onduidelijkheid over het einddoel van die steun heeft ertoe geleid dat sommige auteurs structureel gebruik zijn beginnen te maken van deze subsidie. Ik weet niet hoelang we een auteur moeten blijven steunen, want er is geen enkel punt waarop de levensvatbaarheid van zijn werk bekend zal zijn bij het VFL. Men weigert verkoopcijfers bij te houden. Minister, ik kan het niet genoeg herhalen: dit is een ernstige beleidslacune en ik hoop dat u er oplossingen voor kunt vinden.

Minister, worden de werkbeurzen aan stripauteurs zonder limiet verstrekt of is het einddoel van deze beurzen om de auteur toe te staan een reeks te ontwikkelen die voldoende afname heeft om zelfbedruipend te worden? Hoe kan de Vlaamse overheid weten of een door haar gesteunde auteur beschikt over voldoende kwaliteiten om zelfstandig te bestaan op de stripmarkt? Is er geen noodzaak om ook de verkoopcijfers van de op de markt gebrachte albums te kennen om te kunnen stellen in hoeverre het gevoerde beleid marktcorrigerend is?

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer Hendrickx, ik deel uw bekommernis. Alleen is het zo dat, ondanks uw vraag aan de minister, het in culturele aangelegenheden moeilijk is om het principe ‘meten is weten’ toe te passen. In welke mate kunnen subsidies op een lager pitje worden gesteld? Daar bestaat bij ons geen draagvlak voor zoals in Nederland. Laat ons dat maar vergeten.

Wel van belang is het voorval dat u aanhaalt. Tot op welke hoogte moet de overheid zaken blijven ondersteunen als die al op eigen benen kunnen staan? Minister, dat moet u goed opvolgen. Het VFL werkt uiteraard relatief autonoom. Een minister heeft daar niet dadelijk zicht op. Maar als er op een bepaald ogenblik echt gemeten kan worden, moet dat ook gebeuren. Dan mag de subsidie stilaan worden afgebouwd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer Hendrickx, het is een interessante vraag. Hij zet een aantal thema's met betrekking tot ondersteuning op scherp. Het is een waardevolle vraag, los van hoe het nu verder moet.

Wij beoordelen kwaliteit. Als iets kwalitatief en waardevol is, kunnen wij het steunen als het geen commercieel eigenstandig leven kan leiden. U vraagt om verkoopcijfers. Het zou inderdaad interessant zijn om daarover iets te weten, maar ik meen wel te weten dat het VFL

rekening houdt met het inkomen van de auteur en dus niet as such met de verkoop van een titel. Het houdt rekening met wat de stripauteur, of de auteur als het over literatuur gaat, verdient. Ik ben het principieel eens met het feit dat kwaliteit in evenwicht moet worden gebracht met inkomen.

Ik trek het even op flessen om het heel duidelijk te stellen. Je kunt Jef Geeraerts een heel grote schrijver vinden, wat hij natuurlijk is, maar hij heeft wellicht voldoende verkoop om geen beurs meer te moeten krijgen van het VFL. Zo lijkt het mij ook logisch dat Luc Tuymans geen doorgroeibeurs meer zal krijgen in het kader van het Kunstendecreet voor wat betreft de beeldende kunst. U stelt de vraag op scherp. Ik vind dat we rekening mogen houden met het inkomen van een auteur.

Anderzijds moet de Vlaamse overheid misschien beter samenwerken met het boekenvak, met de sector van de boekverkopers en de uitgevers. Dat is een heel moeilijke wereld. Zo kan zij te weten komen of er inderdaad voldoende omzet en verkoop is.

Er is een inkomensafweging en er is een kwalitatieve afweging. Het voorbeeld van Luc Tuymans is een voorbeeld van doorgroei. Hij werd ooit als jonge snaak met beurzen van beeldende kunst ondersteund. Hij is op een bepaald ogenblik zo bekend en beroemd geworden dat hij geen beurzen meer moest vragen. Dat is een logische doorgroei. Maar ze groeien niet allemaal door. Er zijn zeker een aantal topauteurs – ik moet voorzichtig zijn met namen noemen, maar ik noem Tom Lanoye als het meest voor de hand liggende voorbeeld. In een klein taalgebied als het onze is het niet vanzelfsprekend om exclusief van je pen te kunnen leven. Er zijn veel auteurs die het schrijven blijven combineren met een inkomen uit een andere job.

Soms kan een subsidie meerjarig zijn. Dat is uw andere pijnpunt. Kunstenaars kunnen een discipline beoefenen met een klein bereik. Ik denk dat dat voor dichters het geval is.

De heer Marc Hendrickx: Ik hoorde vanochtend de verkoopcijfers van dichtbundels. Blijkbaar kan dat worden bijgehouden.

De heer Bart Caron: De uitgeverijen weten dat wel. Maar dat is commerciële informatie. De uitgeverijen zullen die informatie natuurlijk niet volledig aan de overheid bezorgen.

Ik ben het eens met de essentie van de vraag. Niets is eeuwig, maar het is nooit gegarandeerd dat je een verkoopniveau haalt dat een aanvraag bij het VFL overbodig zou moeten maken. Ik zou dat niet willen uitsluiten.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik vind de vraag van de heer Hendrickx heel interessant, omdat ze de sector van de strips overstijgt. Eigenlijk gaat dit over de filosofie van beurzen: wie krijgt wat, wat zijn de criteria, welke culturele uiting krijgt een subsidie enzovoort.

Op de website van het VFL staat letterlijk: “De werkbeurzen geven de Vlaamse stripauteurs financiële ruimte voor het realiseren van kwalitatief hoogstaande strips.” Dat is het hoofdcriterium. Verder lezen we: “Dat wil zeggen dat een bepaalde auteur meerdere jaren na elkaar een beurs kan aanvragen en krijgen.”

Ik ben dan verder gaan kijken naar het reglement van het VFL met betrekking tot strips en de beoordelingscriteria. Daar wordt opnieuw gesteld dat de kwaliteit van het werk het hoofdcriterium is. Er worden nog een aantal andere zaken aangegeven, zoals de kwaliteit van de voorgaande werkplannen, de publicatieperspectieven enzovoort.

Ik was dan ook verbaasd, mijnheer Hendrickx, toen ik in uw vraag las dat het VFL op een van uw vragen antwoordde dat de werkbeurzen dienden om ‘beginnende en experimentele auteurs een kans te geven op een moeilijke markt’. Dat is een filosofie waarin ik mij zou kunnen terugvinden, maar ik zie dat element niet in de officiële publicaties van het VFL. Er zou à la limite zelfs een tegenstrijdigheid kunnen zijn tussen enerzijds het antwoord op uw

schriftelijke vraag, waarin men de nadruk legt op beginnende en experimentele auteurs, en anderzijds wat ik lees op de website van het Vlaams Fonds voor de Letteren, dat toch een andere richting uitgaat, namelijk die van de kwaliteit, waarbij men specifiek stelt dat het best kan dat een auteur meerdere jaren na elkaar een bepaalde ondersteuning krijgt.

De heer Caron verwees naar de inkomensgrens, wat ik wel een relevant criterium vind. Dat staat ook heel duidelijk gestipuleerd, met vele pagina's technische informatie over hoe je die grens moet berekenen.

Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister. Ik ben ook benieuwd om te horen hoe men het antwoord van de VFL kan lijmen aan de algemene informatie die je kunt terugvinden op de website van het fonds en die een andere richting uitgaat. Het gaat mijns inziens om twee verschillende zienswijzen, en ik heb het een beetje moeilijk om die samen te brengen. Misschien kan het antwoord van de minister mij duidelijkheid brengen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, om een en ander duidelijk te maken, wil ik eerst een aantal zaken uit het jaarverslag 2009 aanhalen. Er is namelijk wat verwarring tussen de verschillende beurzen. Je hebt een startbeurs, maar je hebt ook een scheppingsbeurs. Ik denk dat een en ander door elkaar wordt gehaald.

Het is ook belangrijk om aan te halen dat er een apart stripbeleid is. Er is specifiek daarvoor een startbeurs opgericht, omdat het heel moeilijk is om uitgevers te vinden die ook het risico willen nemen om minder voor de hand liggende stripverhalen uit te brengen. Het is een heel onvoorspelbare markt. Het is voor stripauteurs ook heel moeilijk om, ook al worden er heel veel albums verkocht, een return te hebben. De aankoopprijs van een strip is vaak heel bescheiden. Dan is het heel moeilijk om voor de auteur een substantieel inkomen mogelijk te maken.

Ik zal één passage citeren uit het jaarverslag 2009, die heel wat duidelijk zal maken. Onder de titel 'Werkbeurzen stripauteurs' lezen we: "Beginnende stripauteurs, die tien stripplaten hebben gepubliceerd in diverse media, kunnen een startbeurs aanvragen. Een startbeurs kan worden gekoppeld aan een mentoraat door een ervaren stripauteur. Stripauteurs die al een of meer stripalbums hebben gepubliceerd, kunnen een scheppingsbeurs aanvragen. Het subsidiebedrag wordt uitgedrukt in 1 tot 8 eenheden. Voor deze regeling geldt een individuele inkomensgrens van 38.200 euro. Boven dat bedrag kan er dus geen subsidie worden uitgekeerd." Als je dus als stripauteur onder die inkomensgrens zit, kun je een beurs krijgen, anders niet. Men houdt dus effectief rekening met het inkomen.

Collega's, het is niet het doel van een werkbeurs om alle auteurs toe te laten iets te ontwikkelen dat zelfbedruipend is. Dat is onmogelijk op het vlak van kunst en cultuur. Het kan wel een van de positieve gevolgen zijn. We zouden niets liever hebben dan dat het zo is, maar we kunnen moeilijk van iedereen verwachten dat het zo zal zijn.

Het is wel de bedoeling om kwaliteitsvolle, vernieuwende strips mogelijk te maken door een financieel steuntje in de rug, om daarmee tijd te kopen en bekendheid te verwerven. Wie de relatief korte geschiedenis van het stripbeleid ontleedt, niet vanuit de subsidiecijfers maar vanuit de artistieke output, weet dat er vernieuwende auteurs zijn gesteund, die telkens heel verrassend uit de hoek zijn gekomen. Je ziet dat aan de recensies in de vakbladen, de buitenlandse vertalingen, de commentaren in de buitenlandse bladen, de blogs, maar ook aan de internationale beurzen, waar wij heel prominent aanwezig zijn, zoals in Angoulême.

Als verwachtingen niet zijn waargemaakt, is de subsidie ook afgebouwd of stopgezet. Dat er auteurs enkele jaren op een rij een beurs ontvangen, is niet uitzonderlijk. De kernnormering is immers kwaliteit. Dat blijft het eerste criterium om beurzen toe te kennen. We zien ook dat door een aangehouden toekenning van een werkbeurs gedurende een aantal jaren, de kwaliteit van het werk van de stripauteur stijgt.

Maar ik ben het met u eens, mijnheer Hendrickx, dat we kritisch moeten zijn en een beurs niet moeten blijven toekennen. Zonder mij vast te pinnen op een aantal jaren, meen ik dat bijvoorbeeld een gedurende vijf jaar aangehouden werkbeurs een maximumgrens zou kunnen zijn voor continuering. We zullen daar binnenkort ook een nieuwe afspraak over maken met het VFL.

U gaat er ook van uit, mijnheer Hendrickx, dat een marktcorrigerend beleid uitgaat van het corrigeren op verkoopcijfers. De kern van het marktcorrigerend beleid is ingaan tegen de zuiver economische logica van uitgevers die enkel strips willen publiceren op basis van verwachte verkoop. Dan heb ik het over de heel populaire strips die we allemaal kennen en die massaal de deur uitgaan, maar die daarom niet altijd vernieuwend zijn.

Het stripbeleid van het VFL gaat uit van een meer artistieke kant van de zaak, van strikt artistieke criteria en ook kansen bieden aan waardevolle artistieke stripproducten- en producenten die vanuit een pure machtlogica in eerste instantie geen publicatiekansen krijgen. Als de strip iets minder toegankelijk is, is het ook heel moeilijk om uitgevers of producenten te vinden die daarmee willen doorgaan. Het herleiden van de waarde van kunst tot hun marktwaarde doet onrecht aan de kern van het artistieke proces.

De Vlaamse markt is te klein om met artistiek waardevolle stripproducties een levenswaardig inkomen te verwerven. Je hebt een minimumverkoop van 30.000 strips per jaar nodig om daarvan te kunnen leven. Dat is bijzonder veel. Mainstreamproducten zoals FC De Kampioenen, Kiekeboe, Suske en Wiske, Jommeke enzovoort, halen deze drempel probleemloos. Voor hen is het beleid van het VFL ook niet bedoeld. Het is echt bedoeld voor vernieuwende, meer artistieke projecten. *(Opmerkingen van de heer Wim Wienen en de heer Bart Caron)*

Toch wel. Vernieuwend artistiek, heb ik gezegd.

De tweede vraag was hoe de Vlaamse overheid kan weten of dit iets in return geeft. Er wordt effectief naar output en bereik gekeken. Een voorwaarde om een werkbeurs te krijgen is precies dat de auteur een garantie tot publicatie kan voorleggen. De publicatie moet gebeuren bij een professionele uitgever die instaat voor promotie en distributie, op een respectvolle manier omgaat met de rechten van de auteur en degelijke redactionele begeleiding biedt. Het VFL houdt hier dus een oogje in het zeil. Het VFL kan het publiek natuurlijk niet dwingen om het betreffende nieuwe stripalbum ook aan te kopen. Het VFL gaat wel na of de uiteindelijke bestemming, de lezer, bereikt wordt.

Dit gebeurt niet door het verzamelen van verkoopcijfers in de winkels, maar op drie andere manieren. Ze vragen systematisch oplagecijfers op en controleren die aan de hand van drukkersfacturen. Ook de aanslagbiljetten inkomensbelasting van de gesubsidieerde auteurs worden bekeken, de inkomsten uit auteursrechten worden eruit gedistilleerd. Daaruit valt ook af te lezen hoeveel exemplaren er verkocht zijn. Waar nodig worden ook verklaringen op eer gevraagd voor in het buitenland uitgekeerde auteursrechten. Die zijn immers bevrijdend belast als roerende rechten en komen dus niet meer voor op het aangifteformulier inkomensbelasting.

Ik wil nogmaals herhalen dat de marktcorrectie dus geen strikt economisch begrip is. Het is in essentie een artistiek statement. Niet oneindig, want zonder publieksbereik is er natuurlijk geen artistiek effect. Maar ik denk dat je niet te veel eenzijdig naar de verkooplogica mag kijken.

Ik ben het met u eens dat meten weten is. Als je echter enkel de verkoop meet, ga je voorbij aan een aantal andere aspecten die ook essentieel zijn voor dit ondersteuningsbeleid, zoals het stimuleren van de creativiteit en het streven naar maatschappelijke relevantie.

Samengevat, mijnheer Hendrickx, moet je een onderscheid maken tussen een startbeurs en een verdere beurs, een scheppingsbeurs, die dan in tweede instantie komt. (*Opmerkingen van Lieven Dehandschutter*)

Dat bestaat alleen in Sint-Niklaas. (*Gelach*)

Er wordt gekeken naar het vernieuwend artistieke. Ook wordt de inkomensgrens bepaald van degene die ondersteund wordt. Het is niet de bedoeling dat je dankzij je beurs massaal veel winst maakt. Zodra je echt een levensvatbaar stripauteur bent, is het niet de bedoeling dat je daar nog verder gebruik van maakt. Ik denk dat u terecht de suggestie maakt daar een aantal jaren op te kleven. Ik zal dat meenemen in een overleg met het VFL.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Minister, dank u voor uw uitgebreid antwoord. Er zijn toch een aantal zaken die hierin worden verhelderd.

Ik wil toch even benadrukken dat ik nooit gezegd heb dat een marktcorrigerend beleid enkel zou moeten worden herleid tot louter economische maatstaven. Ik heb dat niet gezegd en zou het ook niet willen zeggen. Ik stel het ondersteuningsbeleid ook geenszins in vraag. Natuurlijk is het wel zo dat – als er op de duur een legioen van steuntrekkers zou ontstaan – er nog weinig geld overblijft voor de echte nieuwe debutanten. Daar moeten we dus toch voor oppassen.

U geeft aan dat u dat meeneemt in uw beleid en dat eens goed gaat bekijken. Ik heb er dan ook vertrouwen in dat er in de toekomst een en ander zal veranderen ten goede van de sector en de debutanten. U zegt dat die stripverhalenmarkt een moeilijke markt is, maar dat durf ik te betwijfelen. Het is wel een zeer heterogene markt. Eigenlijk is Vlaanderen een stripregio. Er worden onnoemelijk veel stripverhalen verkocht in een klein taalgebied. Het is dus een product dat bij ons zeer goed verkoopt. Het is een heterogene markt, maar ik denk dat het beleid daar voldoende op kan inspelen.

Onze fractiemedewerker heeft in voorbereiding van deze vergadering gezegd dat ik mijn plicht moest vervullen naar aanleiding van de Gedichtendag 2011. Ik had daar misschien mee moeten beginnen, maar als u mij nu toestaat ...

De voorzitter: Mijnheer Hendrickx, ik weet dat u nog naar een vergadering van het Comité van de Regio's moet. Een betere afsluiting lijkt me niet mogelijk.

De heer Marc Hendrickx: Daarstraks hebben we het over de Genesis gehad. Nu wil ik het even over een sterfbed hebben.

“Mijn vader sterft. Als ik zijn hand vasthoud, voel ik de botten door zijn huid heen steken. Ik zoek naar woorden, maar hij kan niet spreken en is bij elke ademtucht benauwd. Dus schud ik kussens en verschik de deken waar hij met krachteloze hand in klauwt. Ik blijf zijn kind, al word ik eeuwen, en blijf als kind eeuwig in gebreke. Wij volgen een voor een hetzelfde pad en worden met dezelfde maat gemeten. Ik zie mezelf nu bij zijn bed gezeten, zoals hij bij zijn eigen vader zat. Straks is hij weg en heeft hij nooit geweten hoe machteloos ik hem heb liefgehad.” Dit is een werkje van Pat Donnez, de stadsdichter van Mechelen en een bekend radiojournalist.

De voorzitter: Het VFL meldt net dat de heer Hendrickx in aanmerking komt voor een aanmoedigingsbeurs Voorleeskunde. (*Gelach. Opmerkingen*)

De heer Bart Caron: Volgens de minister is een termijn van vijf opeenvolgende jaren logisch. Ik kan daar niet over oordelen. Misschien moet het VFL eens nagaan of het überhaupt realistisch is voor vernieuwend stripmateriaal na vijf jaar een zekere mate van leefbaarheid te verwerven. Indien die leefbaarheid er is, is het resultaat vanzelfsprekend. In die omstandigheden moet het misschien zelfs geen vijf jaar duren.

Als we de vergelijking maken, blijkt dit voor het theater niet te gelden. De redenen liggen voor de hand. We blijven het theater elk jaar opnieuw structureel ondersteunen. Voor die huizen speelt die ondersteuning een continue rol. Ze bereiken immers nooit de financiële leefbaarheid.

De minister heeft dit punt terecht ter sprake gebracht. We moeten echter afwegen of dit überhaupt haalbaar is.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik wil nog even iets opmerken in verband met een punt dat ik daarnet al onder de aandacht heb gebracht. Het VFL heeft laten weten dat werkbeurzen zijn bedoeld om beginnende en experimentele auteurs in een moeilijke markt een kans te geven. Ik veronderstel dat het hier om startsubsidies en -beurzen en niet om scheppingsbeurzen gaat. Deze twee instrumenten verschillen sterk van elkaar en mogen niet met elkaar worden verward.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De heer Caron heeft een punt. We mogen die verschillende ondersteuningsvormen niet door elkaar halen. Een startbeurs kan slechts gedurende beperkte tijd worden volgehouden. Dit betekent niet dat nadien, als de carrière een nieuwe wending neemt of zo, geen ontwikkelingsbeurs meer kan worden toegekend. Ik heb dan ook uitdrukkelijk vermeld dat de beperktheid in de tijd afhankelijk is van het type van de beurs.

We kunnen dit best met het VFL zelf bekijken. Het VFL heeft met betrekking tot het stripbeleid expertise opgebouwd en is het best geplaatst om hier enig zicht op te hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de brief van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek - 924 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord, met of zonder gedicht.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, ik heb dit thema zeer breed opgevat. Als Vlaamsgezinde en Vlaams-nationalist vind ik dat veel volkeren en minderheden die naar meer autonomie streven zich nog in de nacht bevinden.

Zelf ben ik al sinds 1978 sterk gefascineerd door Wales, dat vanuit continentaal Europa bekeken de blinde vlek van de Britse eilanden vormt. Ik heb dat mooie land sinds 1978 al 26 keer bezocht. (*Opmerkingen van de heer Johan Verstreken*)

Ik wil daar wel eens gidsen. Iedereen kan in de Westhoek echter al een stukje van Wales ontdekken. Dat heeft dan met de Eerste Wereldoorlog te maken.

In 1994 heb ik de voorstelling bijgewoond van een viertalige dichtbundel, die in het Fries, het Welsh, het Engels en het Nederlands is verschenen. Die voorstelling vond niet plaats in Cardiff, maar in Ljouwert, de hoofdstad van Fryslân, een andere regio die zich nog in de nacht bevindt, en was gekoppeld aan het Noordelijk Film Festival, een festival waarvoor de noordelijke provincies van Nederland de handen in elkaar slaan. Dat jaar was Wales het thema van het festival. Ik heb toen een film ingeleid over een Welsh dichter die in 1917 in de Westhoek is gesneuveld. Dat is echter een heel ander verhaal.

Het gedicht is van Menna Elfyn, die dit jaar 60 wordt. De bundel bestaat uit zes gedichten, twee in het Engels, twee in het Welsh en twee in het Fries, die allemaal in de andere talen zijn vertaald. In haar gedicht beschrijft Menna Elfyn de contouren van Wales.

In Wales zien we dat in de poëzie, maar ook in de beeldende kunsten, veel met beeldtaal en taalbeelden wordt gespeeld. In de schilderkunst is Iwan Bala hier een goed voorbeeld van. Hij is bijna geobsedeerd door kaarten, die hij vaak belettert om een boodschap mee te geven. Wie Wales googlet en voor afbeeldingen kiest, zal de kaart van Wales waarschijnlijk snel op zijn scherm zien verschijnen. Het zijn die vormen van Wales, siapiau o Gymru, die Menna Elfyn in haar gedicht 'De vormen van Wales' beschrijft.

DE VORMEN VAN WALES

Ik tekende haar
op een schone tafel,
gaf vorm aan haar grenzen,
dreef haar naar haar randgewesten
in rode inkt;
en de buitenlandse studente zegt:
“it’s like a pig running away.”
als het gelach voorbij is,
geloof ik haar;
het noordelijk punt
loopt harder weg
dan de zuidelijke vetlok
wegvlucht voor de moordenaars.
Zeker, vormen heeft ze:
de oude mond half open
of de lange luie arm
rustend op haar riemen;
de trui, natuurlijk half af,
met een kluwen wol en breinaalden erin,
of anders lijkt ze op een schaar
op het punt zichzelf te verknippen;
het dubbel-heftig mes van een avonturier,
of een aardewerk pot,
gebroken en leeg.
En die meerlettergrepige beelden
vormen dit land dat ik deel
met mijn makkers
en met de vreemden,
die haar zien voor wat ze is:
curieus versnipperd

TUINEN EN NACHTEN

Tuinen en nachten, dronken
van dauw en oude vloed,
ach, weer weggezonden
in het voorstellingsloze bloed,
uit wilgen en uit vijvers
een adem, uit gloed vandaan,
het niets, het lijden verdrijvend
van de laatste, lege maan.
Ach, achter rozentrossen
gaan de woestijnen onder, de wereld,
laat die over aan wie wreken, wie verlossen,
laat die over aan de held,
laat die aan Siegfried, aan Hagen,
besef dat een lindeblad
drakenbloed verslagen
en de wond veroorzaakt had.
Nacht van het zwart van dennen,
hoog van planeten poreus,
diep van blauwewegen en
flox, libidineus,
de Horen die heupig zwieren,
grissen de bloemen, het kruid
en met volop fleuren versieren
ze Hercules' leeuwenhuid.

Je eraan geven, aan beide,
hun vochtig oergezicht,
een wilg en een vijver,
je huivert niet eens licht-,
niets te bepraten met lieden
en leeg je huis en doen,
maar tuinen en nachten bieden
je een oud beeld van toen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, ik heb geprobeerd om telkens een gedicht te zoeken bij het onderwerp van de vraag. Mijnheer Dehandschutter, voor uw vraag over het erfgoed heb ik een gedicht mee van Marion Bloem dat nostalgie uitstraalt. Marion Bloem is filmmaakster, schrijfster en beeldend kunstenaar.

LATER IS VROEGER VERDWENEN.

Of nee, vroeger is later,
nee, vroeger is nu alweer weg,
terwijl later veel eerder dan
vroeger zal verdwijnen.
En vroeger dacht ik: later wordt het leuk,
maar later denk ik: vroeger was het leuker,
alleen wist ik dat vroeger over later nog niet.
en dat is 't leuke van later, dat je weet
dat je vroeger nog niet wist wat je later zou weten,
terwijl je later, veel later, nou juist alles weer vergeet
wat je wist over vroeger, nu, en zelfs later, en zelfs
dat er ooit eens iets anders dan heden is geweest.

En dan geef ik nu een antwoord op uw vraag. (*Opmerkingen*)

Ik laat het in mijn map zitten voor als ik eens een vraag krijg waarop ik niet wil antwoorden. (*Gelach*)

Mijnheer Dehandschutter, ik heb de brief uiteraard ontvangen. In een antwoord op de terechte vraag van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek probeer ik een en ander te verduidelijken. Ik heb dit al enkele keren in deze commissie herhaald. Bij de formatie van de Vlaamse Regering zijn er afspraken gemaakt over hoe besparingen gerealiseerd zouden worden. Daarbij werd door de administratie Financiën en Begroting onder andere een lijst opgesteld van alle basisallocaties met daarnaast welk percentage aan besparingen toegepast moet worden. In de meeste gevallen hebben deze basisallocaties betrekking op niet-gereguleerde of facultatieve subsidies. Men kan erover discussiëren of de subsidiëring van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek al of niet onder deze noemer valt, maar feit is wel dat deze organisatie op een aparte basisallocatie staat met een aparte code, en die is 5 procent. Dit heeft niets te maken met de inhoudelijke werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, die zich bijzonder waardevol aandient. De afspraken die bij de formatie van de Vlaamse Regering werden gemaakt, moeten worden uitgevoerd.

Voor 2011 bedraagt de subsidie, zoals ook vastgelegd in de begroting, inderdaad 274.000 euro. Het is niet echt een vergissing, zoals u in uw laatste vraag stelt. Ik heb deze problematiek in het algemeen al besproken in het kader van de politieke bilaterales, naar aanleiding van de opmaak van de begroting. Ik vind ook wel dat het soms echt onlogisch in elkaar zit. Er werd beslist dat kan worden afgeweken van die afspraken die vastliggen met codes, op voorwaarde dat die binnen de eigen bevoegdheid worden gecompenseerd.

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek is pas in 2010 echt van start gegaan. Voor 2011 wordt een aantal grote projecten gepland. Ik zal daar rekening mee houden tijdens de begrotingscontrole

2011. Ik zal proberen daar wat meer evenwicht in te krijgen. Daarvoor zal ik echter een compensatie moeten zoeken.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is dus niet echt een vergissing. Omdat het de eerste keer is, wilt u nagaan of het mogelijk is om dit bedrag op te trekken zonder daar al toezeggingen over te doen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik wil u nog een argument geven om dit gelijk te trekken. Het feit dat de Vlaamse Erfgoedbibliotheek op een aparte basisallocatie staat, is het gevolg van de periode voor het huidige Erfgoeddecreet toen zij als een nieuwe instelling zonder decretale basis een aparte allocatie en code kreeg. Die code had eigenlijk aangepast moeten worden of het krediet had geïntegreerd moeten zijn in de door het kwaliteitslabel erkende erfgoedinstellingen. Dan zou dat niet gebeurd zijn. Naar de letter zal de minister van Begroting wel gelijk hebben. Ik zou ook kunnen zeggen dat het administratief niet correct is omdat die code fout is. Het had een andere code moeten zijn. Dat heeft aanzienlijke gevolgen. Zo levert de Vlaamse Erfgoedbibliotheek 26.000 euro in op een subsidie van 300.000 euro. Dat is, over twee jaar gespreid, geen klein bedrag.

Het had anders ingeschreven kunnen worden. Ik wil een pleidooi houden om dat op die manier te verdedigen. Voor die instelling is dat niet correct. Hopelijk kan dat gecompenseerd worden bij de begrotingscontrole zonder dat u dat geld ergens anders moet zoeken. Ik zou het niet correct vinden dat u dat elders zou moeten gaan zoeken. Dat wilde ik toch hardop gezegd hebben.

De heer Lieven Dehandschutter: Ik zou dat ook wel willen, maar afspraken zijn afspraken. De minister heeft duidelijk het kader aangegeven waarbinnen het bedrag eventueel kan worden opgetrokken. Het kader blijft echter het kader.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het schrappen van federale middelen voor lokale participatie - 942 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik heb twee bundeltjes gedichten mee. Ik zal daar een gedicht uit voorlezen. De titel is Midzomernachtsdroom. Het staat in een bundeltje dat ik eens voor vijf euro heb gekocht tijdens een wandeling in het Lappersfortbos. De Lappersfort Poets Society combineert cultuur en natuur. Het is een organisatie waar dichters materiaal kunnen leveren waarvan dichtbundels kunnen worden uitgegeven. Ze hoopte om met dat geld ooit een stuk bos te kunnen kopen.

MIDZOMERNACHTSDROOM

ze mochten

elkaar

ze konden

elkaar

niet aanraken
niet kussen
de steden
de bossen
het vlakke land
was te diep
de laatste bosring
is nu ontsloten
ze reiken
elkaar
de hand
ze kussen
elkaar
op de mond
de bossen
de steden
ze dansen
ze zingen
rond de droom
van het
Lappersfort

Mijn vraag gaat over de dreigende schrapping van federale middelen voor de OCMW's in het kader van het Participatiedecreet.

De OCMW's krijgen sinds 2003 federale middelen om de culturele, sportieve en sociale participatie van hun cliënten te bevorderen. In 2010 kwam bovenop het reguliere budget van 7 miljoen euro een bedrag van 4,2 miljoen euro voor de bestrijding van kinderarmoede. Ik vind het een goede zaak dat hier een samenspel mogelijk is tussen de federale overheid, de Vlaamse overheid en de lokale besturen.

Deze federale middelen spelen een doorslaggevende rol in het budget. De OCMW's hebben dan ook een verlenging van deze maatregelen gevraagd in een brief aan de staatssecretaris van Maatschappelijke Integratie, Philippe Courard.

Op het moment dat ik mijn vraag opstelde, was de situatie zo dat de OCMW's in 2011 geen middelen zouden krijgen voor die participatie. Dat zou natuurlijk heel erg jammer zijn, al was het maar om redenen van behoorlijk bestuur. We hebben een evolutie binnen die participatie op gang gebracht. Het zou jammer zijn indien die plots wordt doorbroken doordat een partij, met name de federale overheid, zich terugtrekt.

Ik lees vandaag in de net binnengekomen nieuwsbrief van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten dat er blijkbaar toch een doorbraak zou zijn in die participatie. De administratie bevestigt dat er wordt gewerkt aan een KB om die middelen mogelijk te maken, maar dan wel met voorlopige twaalfden.

Minister, bent u op de hoogte van deze situatie? Erkent u het belang van deze federale middelen voor het behalen van de streefdoelen uit het Participatiedecreet?

Is hierover overleg geweest of gepland tussen de federale en de Vlaamse Regering, dus tussen staatssecretaris Courard en uzelf? Zo niet, zult u daar dan op aansturen?

Indien de federale regering de maatregel niet zou kunnen of willen verlengen, kan de Vlaamse Regering dan voorzien in compenserende maatregelen?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik sluit me aan bij de bezorgdheid van de heer Caron.

Ik wil echter beginnen met een gedicht. Het is altijd moeilijk om een keuze te maken uit al het moois dat er voorhanden is. Ik probeer altijd in deze commissie, wat gedichten betreft, een beetje verrassend uit de hoek te komen. Vorige keer heb ik een gedicht gebracht van René De Clercq. Dat was op zich niet zo verrassend vanwege mijn partij. Verrassend was wel de keuze van het gedicht dat weinig bekend is. Men had een ander gedicht verwacht, en in die zin was het wel verrassend.

Ik probeer altijd een evenwicht te zoeken tussen oud en nieuw. Nu laat ik beide in elkaar overvloeien. Het voorbije jaar heeft een zeer recent gedicht mij enorm aangesproken. Mijnheer Dehandschutter, het is een gedicht van een Sint-Niklase dichter, geschreven naar aanleiding van het feit dat er in mijn stad heel wat te doen is geweest over Willem Elsschot. Iedereen kent natuurlijk het gedicht 'Het huwelijk', dat Elsschot in 1910 heeft geschreven.

Naar aanleiding van de festiviteiten rond Elsschot en meer bepaald het openingsfeest van 'De stad van Elsschot' heeft niemand minder dan Tom Lanoye, een van de beste schrijvers van dit moment, het gedicht 'Het huwelijk (De wederhelft)' geschreven. Hij schreef het omdat 'Het huwelijk' een genadeloos beeld geeft van hoe een man zijn echtgenote ziet. Lanoye plaatst zich in de positie van de echtgenote. Ik hoop dat Tom Lanoye het niet besterft dat nu net een Belanger een gedicht van hem brengt, maar dat zal wel meevallen. Van Tom Lanoye, germanist, Sint-Niklazenaar en toch ook zeer met mijn stad verbonden, lees ik:

HET HUWELIJK (DE WEDERHELFT)

Toen zij bespeurde hoe de kanker van de tijd
de ogen van haar man deed zwellen — twee tumoren;
zijn lach had weggeteerd, zijn hoofd had kaalgeschoren;
besloot ze, afgedankt, te leven voor haar nijld.
Ze vloekte binnensmonds, maar grijnsde hem lief toe
toen hij, in walg, haar ochtendlijk toilet begluurde;
zelfs toen, toch weer, zijn lust hem naar haar lichaam stuurde
en hij kokhalzend neerkeek op 'die oude koe'.
Nooit viel ze uit haar rol, al spoog zijn helse mond
verwijten als een zuur. Ze kweet zich van haar plichten,
maar lachte zwijgend zó, dat hij haar nors betichtte:
Zij wenste hem reeds nu een bed onder de grond!
Ze dacht: ik sla hem dood, begraaf hem in de tuin.
Naast hem de hoer die elke dinsdag, twintig jaren,
de oorzaak was van het verlies van al zijn haren.

Daarna die reis, van Palma naar de Balearen,
die hij steeds heeft belet, uit schrik voor 't zilte schuim.
Maar doodslaan deed ze niet, want tussen droom en daad
staan wetten in de weg, en praktische bezwaren.
En ook weemoedigheid, die niemand kan verklaren,
en die des avonds komt, wanneer men slapen gaat.
Zo gingen jaren heen. De kindren werden groot
En zagen dat de vrouw die zij hun moeder heetten,
Als altijd stil en grijnzend bij de haard gezeten,
Een extra sjaal om haar verkwijnende schouder sloot.

Mijn bekommernis bij de vraag van de heer Caron is dat door de versnipperde subsidies en de versnipperde geldkranen in dit land, men in de problemen komt als een van de entiteiten van dit land de geldkraan dichtdraait. In die zin deel ik de mening van de heer Caron dat in het kader van het Participatiebeleid ook klanten van het OCMW moeten kunnen participeren.

In overleg met de Federale Regering en met het oog op een eventuele staats hervorming, die steeds verder weg lijkt, is het nuttig dat we kiezen voor homogene bevoegdheidspakketten en ook voor een homogene manier van subsidiëren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, uw vraag gaat over middelen voor lokale participatie. Daarom heb ik een heel kort gedichtje meegebracht dat daar een beetje in past. Het is een gedichtje van Evi Schauvliege. Zij is geen familie van mij. Deze jonge auteur maakte een bundel over autisme. Het is een heel kort maar krachtig gedicht, speciaal voor u, mijnheer Caron:

TIK

tegen je oor
kneep in je arm
heb
je niet door
dat
ik spreken kan

Mijnheer Caron, ik ben uiteraard op de hoogte van de ongerustheid op het veld over het uitblijven van de federale middelenoverdracht aan OCMW's ten behoeve van culturele, sportieve en sociale participatie. Ik erken het belang van de middelen voor het halen van de participatiedoelstellingen.

Ik weet dat er een bericht is gekomen vanuit de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Er waren nog andere signalen. Maar ik heb de informatie graag rechtstreeks van mijn federale collega, staatssecretaris Philippe Courard, bevoegd voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding. Ik heb hem dan ook een brief geschreven met daarin de vraag om mij officieel op de hoogte te houden van het verloop van dit dossier.

Ik zal niet vooruitlopen op de situatie. We moeten de problemen oplossen als ze zich voordoen. Momenteel is er het probleem wat er gebeurt met die middelen. Wij wachten op het antwoord. Als ik het heb, bezorg ik het u via de secretaris van deze commissie. Ik stel voor dat we zien hoe het verder gaat als we daar duidelijkheid over hebben.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Bedankt voor het gedicht. Het is een mooi gedicht. Ik denk dat ik het begrepen heb.

Ik hoop dat de heer Courard zal antwoorden. Ik wil u bedanken voor het schrijven van de brief. Dat onderstreept hoe belangrijk u deze vorm van ondersteuning van OCMW-cliënten vindt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■